

**ZARZĄDZENIE NR 6/2023/2024 DZIEKANA WYDZIAŁU LEKARSKIEGO
AKADEMII NAUK STOSOWANYCH im. KSIĘCIA MIESZKA I W POZNANIU
z dnia 1 października 2023r.**

w sprawie wprowadzenia w Akademii Nauk Stosowanych im. Księcia Mieszka I w Poznaniu procedury postępowania w przypadku wystąpienia narażenia zawodowego na materiał potencjalnie zakaźny

§ 1

Działając na podstawie § 23 ust. 12 Statutu Akademii Nauk Stosowanych im. Księcia Mieszka I w Poznaniu, począwszy od roku akademickiego 2023/2024 wprowadza się procedurę postępowania w przypadku wystąpienia narażenia zawodowego na materiał potencjalnie zakaźny studentów na kierunku lekarskim w Akademii Nauk Stosowanych im. Księcia Mieszka I w Poznaniu. Treść procedury stanowi Załącznik nr 1 do Zarządzenia.

Wzór karty po ekspozycji zawodowej na materiał biologiczny potencjalnie zakaźny stanowi Załącznik nr 2 do Zarządzenia.

§2

Niniejsze zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

PROCEDURA POSTĘPOWANIA W PRZYPADKU WYSTĄPIENIA NARAŻENIA ZAWODOWEGO NA MATERIAŁ POTENCJALNIE ZAKAŻNY

1. Cel procedury

Wytyczne jakie należy zastosować w prawidłowej organizacji działań doraźnych, związanych z ekspozycją zawodową na potencjalnie zakaźny materiał biologiczny.

Wszystkie działania należy podjąć w celu zapobiegania zakażeniom stosując stosowną profilaktykę po ekspozycji.

2. Przedmiot procedury

Opis postępowania po ekspozycji na materiał potencjalnie zakaźny.

3. Zakres stosowania

Postanowienia zawarte w niniejszej procedurze dotyczą:

- a) Pracowników Akademii Nauk Stosowanych (ANS)
- b) Studentów ANS

4. Podstawa Prawna

4.1. Rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w sprawie sposobu zapewnienia w uczelni bezpiecznych i higienicznych warunków pracy i kształcenia z dnia 30.10.2018 r. (Dz.U. 2018 poz. 2090).

4.2. Ustawa o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi z dnia 05.12.2008 r. (Dz.U. 2019 poz. 1239 ze zm.).

4.3. Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie szkodliwych czynników biologicznych dla zdrowia w środowisku pracy oraz ochrony zdrowia pracowników zawodowo narażonych na te czynniki z dnia 22.04.2005 r. (Dz.U. 2005 poz. 716 ze zm.).

5. Definicje

Ekspozycja zawodowa – to narażenie na kontakt z materiałem biologicznie, potencjalnie zakaźnym (pracowników, studentów) związane z wykonywaniem zawodu, zajęciami praktycznymi, nauką zawodu, wywołujące zakażenia.

Osoba eksponowana – pracownik ANS, student ANS, która została narażona w wyniku kontaktu z materiałem biologicznym potencjalnie zakaźnym, w czasie wykonywania obowiązków służbowych i zadań dydaktycznych.

6. Materiał biologiczny potencjalnie zakaźny

- A. krew - najbardziej niebezpieczne źródło zakażenia.
- B. Wydaliny i wydzieliny zawierające widoczne domieszki krwi np. mocz, kał, ślina, płwocina, wymioty, wydzielina z nosa, pot, łzy.
- C. Inny potencjalnie infekcyjny materiał (**IPIM**): płyny: mózgowo-rdzeniowy, opłucnowy, otrzewnowy, osierdziowy, owodniowy, maź stawowa, mleko kobiece, wydzielina pochwowa, nasienie, hodowle tkankowe lub mikrobiologiczne, jakakolwiek oddzielona tkanka lub narząd człowieka żywego lub martwego, pożywki zawierające HBV, HCV, HIV.

7. Kontakt z materiałami biologicznymi potencjalnie zakaźnymi może nastąpić przez:

- A. Naruszenie ciągłości skóry poprzez zakłucie, zadrapanie, skaleczenie narzędziem zabrudzonym materiałem biologicznym.
- B. Zetknięcie uszkodzonej wcześniej skóry z materiałem biologicznym przez otwartą, niezabezpieczoną ranę, skaleczenie, pęknięcie, zadrapanie, otwarcie naskórka, zmiany zapalne.
- C. Zachłapanie błon śluzowych materiałem biologicznym – jama ustna, spojówki oczu.

8. Ekspozycja niewymagająca szczególnego postępowania

- A. Ekspozycję skóry nieuszkodzonej.
- B. Ekspozycję wątpliwą, gdy doszło do powierzchniowego skaleczenia igłą lub narzędziami uznanymi za nieskażone krwią lub IPIM.
- C. Ekspozycję wątpliwą, gdy wcześniej nabyte skaleczenie lub rana została skażona płynem ustrojowym innym niż krew lub IPIM, a nie zawierająca śladu krwi.

9. Ekspozycja prawdopodobna, wymagająca szczególnego postępowania

- A. Śródskórne skaleczenia igłą skażoną krwią lub IPIM.
- B. Powierzchnową ranę bez widocznego krwawienia, wywołaną przez narzędzie skażone krwią lub IPIM.
- C. Skażenie krwią wcześniej nabytego skaleczenia.
- D. Kontakt śluzówek lub spojówek z krwią lub IPIM.

10. Ekspozycja ewidentna, wymagająca szczególnego postępowania

- A. Uszkodzenie przenikające skórą igłą skażoną krwią lub IPIM.
- B. Wstrzyknięcie krwi.
- C. Skaleczenie lub podobną ranę z następstwem krwawienia, wywołane przez narzędzie

- w sposób widoczny zanieczyszczone krwią lub IPIM.
- D. Każde bezpośrednie wprowadzenie materiału biologicznego do organizmu.

11. Karta po ekspozycji zawodowej na materiał biologiczny potencjalnie zakaźny

Karta po ekspozycji zawiera informacje o okolicznościach zdarzenia, zawierająca dane osobowe, datę i godzinę oraz rodzaj ekspozycji. W przypadku pracowników ANS oryginał karty ekspozycji zostaje u pracownika. W przypadku studentów ANS karta ekspozycji przekazywana jest do właściwego Dziekanatu.

12. Sprawowanie nadzoru nad wdrożeniem i przestrzeganiem procedury

- A. W stosunku do pracowników i osób zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych nadzór sprawuje odpowiednio bezpośredni przełożony lub kierownik jednostki organizacyjnej.
- B. W stosunku do studentów nadzór sprawuje wskazany przez Dziekana pracownik ANS.
- C. Rejestr ekspozycji zawodowej prowadzi inspektor BHP.

13. Postępowanie po ekspozycji w sytuacji skóry nieuszkodzonej

Usunąć krew, przemyć skórę dużą ilością letniej bieżącej wody z mydłem i zdezynfekować (wykonać higieniczne mycie rąk). Dalszej profilaktyki poekspozycyjnej nie stosuje się po ekspozycji na skórę nieuszkodzoną.

14. Postępowanie po ekspozycji w sytuacji uszkodzonej skóry (zranienie, skaleczenie, przekłucie, uszkodzenie)

- delikatnie przemyć zranioną skórę i okolice ciepłą wodą z mydłem, trzymać miejsce zranione pod bieżącą wodą przez ok. 10 min.,
- nie tamować wypływu krwi,
- nie należy uciskać brzegów rany – ułatwia aspirację materiału do rany,
- nie wysysać miejsca ukłucia,
- nie szorować szczotką,
- założyć opatrunek jałowy (najlepiej wodoodporny).

15. Postępowanie po ekspozycji oczu

- wypłukać okolicę oczu delikatnie, lecz dokładnie letnią bieżącą wodą przy otwartych powiekach;

16. Postępowanie po ekspozycji jamy ustnej

- wypłuć krew lub IPIM ,
- przepłukać kilkanaście razy jamę ustną bieżącą wodą.

17. Postępowanie po ekspozycji nosa

- wydmuchać krew lub IPIM ,

– przepłukać letnią bieżącą wodą.

18. Dalsze postępowanie poekspozycyjne

A. Osoba ekspozowana – powinna niezwłocznie zgłosić zdarzenie:

- student - nauczycielowi akademickiemu, a w przypadku niemożności zgłoszenia nauczycielowi prowadzącemu zajęcia – pracownikowi ANS lub opiekunowi praktyki zawodowej i/lub opiekunowi stażu i/lub kierownikowi jednostki (ordynator, pielęgniarka oddziałowa).
- pracownik ANS – kierownikowi jednostki.

B. Obowiązkiem osoby, która przyjęła zgłoszenie o ekspozycji studenta lub pracownika ANS jest: przeprowadzenie wywiadu i wypełnienie *Karty po ekspozycji zawodowej na materiał biologiczny potencjalnie zakaźny (Załącznik nr 2)*.

C. Osobę ekspozowaną po ekspozycji prawdopodobnej, ewidentnej lub masowej należy skierować na konsultację do **Izby Przyjęć Oddziału Chorób Zakaźnych Szpitala Miejskiego ul. Szwajcarska 3, 61-285 Poznań, tel.: +48 618 585600**,

19. Koszty związane z koniecznością przeprowadzania konsultacji, badań specjalistycznych i leczenia antyretrowirusowego w związku z postępowaniem poekspozycyjnym ponosi ANS na podstawie faktury wystawionej przez jednostkę leczniczą.

	KARTA PO EKSPOZYCJI ZAWODOWEJ NA MATERIAŁ BIOLOGICZNY POTENCJALNIE ZAKAŹNY	UWAGA! Część A wypełnia osoba ekspozowana, Część B lekarz wdrażający postępowanie poekspozycyjne. *kartę poekspozycyjną należy przekazać niezwłocznie do Inspektora BHP
--	---	---

CZĘŚĆ A

I. DANE IDENTYFIKACYJNE POSZKODOWANEGO

1. Imię i nazwisko osoby ekspozowanej – pracownik, student

2. PESEL **NIP**

Dokument tożsamości (dowód osobisty lub paszport)

rodzaj dokumentu seria numer

3. Data i miejsce urodzenia:

4. Adres zamieszkania:

5. Jednostka organizacyjna/stanowisko:

6. Telefon kontaktowy

II. INFORMACJE O ZDARZENIU

1. Data i godzina zgłoszenia zdarzenia:

2. Imię i nazwisko osoby przyjmującej zgłoszenie zdarzenia:

3. Informacje dotyczące okoliczności, przyczyn, czasu i miejsca ekspozycji

Opis ekspozycji (rodzaj i ilość potencjalnie zakaźnego materiału), krótki opis zdarzenia (w przypadku: a. zranienia podać głębokość i czy doszło do wstrzyknięcia materiału zakaźnego; b. ekspozycji błony śluzowej lub skóry podać orientacyjną ilość materiału zakaźnego oraz stan skóry – zdrowa, uszkodzona):

4. Informacje dotyczące źródła zakażenia – np. pacjenta (dane osobowe, wykonywane badania, istotne dane z wywiadu), rodzaj materiału zakaźnego (krew, inny materiał; źródło nieznane – opis sytuacji), rodzaj i model narzędzia, które spowodowało zranienie, czynność w trakcie której doszło do ekspozycji, typ ekspozycji (przezskórna, ekspozycja błon śluzowych itd.):

5. Świadczenie ekspozycji:

a) b)

6. Środki ochrony osobistej jakimi dysponował pracownik, student, w chwili ekspozycji:

7. Podjęte działania w związku z zaistniałą ekspozycją /pierwsza pomoc/:

Kartę ekspozycji sporządzono w dniu

.....
(podpis osoby ekspozowanej)

.....
(podpis Kierownika jednostki / osoby prowadzącej zajęcia w przyp. studenta potwierdzającego ekspozycję)

CZĘŚĆ B

Imię i nazwisko osoby poszkodowanej

1. Dane dotyczące poszkodowanej osoby (wypełnia lekarz odpowiedzialny za postępowanie poekspozycyjne)

1) Czy pracownik był szczepiony przeciwko WZW B?

tak nie

Jeśli tak, to:

a) kiedy była podana ostatnia dawka (rok):

b) czy sprawdzano poziom anty-HBs

tak nie

Jeśli tak, to: poziom data badania

2) Badania laboratoryjne osoby poszkodowanej

WZW B

HBs Ag dodatni ujemny nie badano data badania

HBe Ag dodatni ujemny nie badano

Anty-HBs dodatni ujemny nie badano

Anty-HBc dodatni ujemny nie badano

WZW C

Anty-HCV dodatni ujemny nie badano data badania

HCV-RNA dodatni ujemny nie badano

ALT poziom nie badano

HIV

Anty-HIV dodatni ujemny nie badano data badania

Inne badania

Rodzaj	Wynik	Data pobrania
.....
.....

2. Dane dotyczące osoby, od której pochodził materiał biologiczny (wypełnia lekarz odpowiedzialny za postępowanie poekspozycyjne)

1) Czy znane są dane osoby-źródła, od której pochodził materiał biologiczny?

źródło nieznanne

źródło znane, ale badań laboratoryjnych nie wykonano

źródło znane i z wykonanymi badaniami laboratoryjnymi

2) Czy u osoby-źródła stwierdzono dodatni wynik:

WZW B

HBs Ag dodatni ujemny nie badano data badania

HBe Ag dodatni ujemny nie badano

Anty-HBs dodatni ujemny nie badano

Anty-HBc dodatni ujemny nie badano

WZW C

Anty-HCV dodatni ujemny nie badano data badania

HCV-RNA dodatni ujemny nie badano

HIV

Anty-HIV dodatni ujemny nie badano data badania

3. Wdrożone postępowanie poekspozycyjne (wypełnia lekarz odpowiedzialny za postępowanie poekspozycyjne)

Środek farmaceutyczny	Dawka	Data podania	Uwagi
HBIG	1.		
	2.		
Szczepionka przeciw HBV	1.		
	2.		
	3.		
	przypominająca		
Lek antyretrowirusowy	1.		
	2.		
	3.		
Inne			

4. Zalecenia dotyczące dalszego postępowania (wypełnia lekarz odpowiedzialny za postępowanie poekspozycyjne)

.....

.....

.....

.....

.....
(pieczęćka jednostki organizacyjnej, w której przeprowadzono postępowanie poekspozycyjne)

.....
(podpis i pieczęćka osoby odpowiedzialnej za postępowanie poekspozycyjne – osoby wypełniającej formularz)

5. Badania kontrolne

WZW B

HBs Ag dodatni ujemny nie badano data badania

Anty-HBs dodatni ujemny nie badano

Anty-HBc dodatni ujemny nie badano

HBs Ag dodatni ujemny nie badano data badania

Anty-HBs dodatni ujemny nie badano

Anty-HBc dodatni ujemny nie badano

HBs Ag dodatni ujemny nie badano data badania

Anty-HBs dodatni ujemny nie badano

Anty-HBc dodatni ujemny nie badano

WZW C

Anty-HCV dodatni ujemny nie badano data badania
AIAT nie badano

Anty-HCV dodatni ujemny nie badano data badania
AIAT nie badano

HIV

Anty-HIV dodatni ujemny nie badano data badania

Anty-HIV dodatni ujemny nie badano data badania

Anty-HIV dodatni ujemny nie badano data badania

Anty-HIV dodatni ujemny nie badano data badania

Inne badania

Rodzaj Wynik Data pobrania

.....

.....

.....

.....

.....

.....